

VIII ÖLJYPYHITYKSEN ELI SAIRAANVOITELUN SAKRAMENTTI

Kysymys: Oletko koskaan osallistunut sairaanvoitelun sakramenttiin?

Kirkon opetuksen mukaan kaikkien sairauksien syyt piilevät ihmisen yleisessä syntisyydessä: synti on tunkeutunut ihmisen luontoon kuin jokin myrkky, joka on saastuttanut hänet. Jos kuolema on synnin seuraus – tehty synti synnyttää kuoleman (Vrt. Jaak. 1:15) – sairaus, joka seuraa syntiä ja edeltää kuolemaa, on siis synnin ja kuoleman välissä. Vaikka kaikki sairaudet johtuvatkin eri syistä, niillä on kuitenkin yksi yhteinen juuri: ihmisluonnosta tuli kuolevainen syntiinlankeemuksen jälkeen. Kuten pyhä Simeon Uusiteologi sanoo: ”Lääkärit, jotka parantavat ihmisten ruumiita - - eivät mitenkään voi parantaa ruumiillisen luonnon perussairautta, eli kuolevaisuutta. He yrittävät eri tavoin palauttaa ruumiille - - terveyden, mutta pian ruumis sairastuu johonkin toiseen tautiin.” Siksi ihmisluonto tarvitsee ehdottomasti todellista lääkäriä, joka osaa vapauttaa sen kuolevaisuuden kahleista – Kristuksen.

Kristus sääli sairaita ja paransi kaikenlaisia sairauksia, mikä oli selkeä merkki siitä, että ”Jumala on tullut kansansa avuksi” (Luuk. 7:16) ja että Jumalan valtakunta on aivan lähellä. Kristuksella ei ole ainoastaan valta parantaa, vaan myös valta antaa syntejä anteeksi. Hän on tullut parantamaan koko ihmisen, sielun ja ruumiin. Hän on se lääkäri, jota sairastavat tarvitsevat. Hänen säälinsä kaikkia kärsiviä kohtaan menee niin pitkälle, että hän samaistaa itsensä heihin: ”Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa” (Matt. 25:36).

Kysymys: Mitä Kristuksen parannusihmeitä muistatte?

(Vastaus: Kristus paransi mm. sokeana syntyneen, Pietarin anopin, kuunvaihetautisen, verenvuotoa sairastaneen naisen ja halvaantuneen)

Jeesus pyytää sairaita usein uskomaan. Hän käyttää parantaessaan merkkejä, kuten sylkeä ja käten päällepanemista, maan tomusta tekemäänsä tahdasta sekä pesemistä. Sairaat koettavat päästä koskemaan häntä, ”sillä hänestä lähti voimaa, joka paransi kaikki” (Luuk. 6:19). Sairaanvoitelun sakramentissa Kristus ”koskettaa” meitä parantaakseen meidät. Kohdatessaan sairautta Jeesus liikuttuneena ei ainoastaan anna sairaiden koskettaa häntä, vaan ottaa heidän hätänsä omakseen: ”Hän kantoi meidän tautimme, otti taakakseen meidän sairautemme” (Matt. 8:17).

Kristus ei kuitenkaan parantanut kaikkia sairaita. Hänen parantamistekonsa olivat merkkejä Jumalan valtakunnan tulosta. Ne ilmoittivat toisesta, paljon syvemmälle ulottuvasta parantumisesta: voittoa synnistä ja kuolemasta. Ristillä Kristus otti pois ”maailman synnin” (Joh. 1:29), josta sairaus on eräs seuraus. Ristinkärsimyksillä ja kuolemalla Kristus on antanut kärsimyksille uuden merkityksen: se voi muokata meitä hänen kaltaiseksi ja yhdistää meidät hänen lunastavaan kärsimiseensä.

Kysymys: Voidaanko sairaanvoitelun sakramentti toimittaa vain kuolemansairaalle?

(Vastaus: Sairaanvoitelu ei ole kuoleman, vaan elämän ja terveyden sakramentti, joten se voidaan toimittaa kenelle vain sairaalle.)

Sairaiden avuksi oli jo apostolisina aikoina käytössä sakramentti, jota myöhemmin alettiin kutsua öljyvyhityksen tai sairaanvoitelun sakramentiksi. Apostoli Jaakob puhuu siitä kirjeessään: ”Jos joku teistä on sairaana, kutsukoon hän luokseen seurakunnan vanhimmat. Nämä voidelkoon hänet öljyllä Herran nimessä ja rukoilkoot hänen puolestaan, ja rukous, joka uskossa lausutaan, parantaa sairaan. Herra nostaa hänet jalkeille, ja jos hän on tehnyt syntiä, hän saa sen anteeksi” (Jaak. 5:14-15). Tästä käy selvästi ilmi, ettei puhe ole tavallisesta öljyllä voitelemisesta, johon juutalaiset turvautuivat sen parantavan vaikutuksen vuoksi, vaan erityisestä kirkollisesta sakramentista. Parantavaksi elementiksi ei mainita öljyä, vaan seurakunnan vanhimpien uskossa lausuma rukous.

Ortodoksisen kirkon öljyvyhityksen sakramentissa ovat säilyneet apostoli Jaakobin mainitsemat piirteet. Sen toimittaa seitsemän pappia, siinä luetaan seitsemän epistola- ja evankeliumilukua, sairas voidellaan seitsemästi öljyllä ja luetaan anteeksiantorukous. Kirkko uskoo, että öljyvyhityksen sakramentissa synnit saadaan apostoli Jaakobin sanojen mukaisesti anteeksi. Se ei kuitenkaan merkitse sitä, että öljyvyhityksen sakramentti korvaisi katumuksen sakramentin. Yleensä tämä sakramentti toimitetaan katumuksen sakramentin jälkeen.

Kysymys: Minkä vuoksi sairaanvoitelun sakramentti toimitetaan?

(Vastaus: Että ihminen kestäisi sairauden tuottamaa kipua ja vaivaa sekä parantuisi sairaudesta.)

Öljyvyhityksen sakramentin armovoima vahvistaa sekä antaa rauhaa ja rohkeutta vaikean sairauden tai iän mukanaan tuoman raihnauden vaikeuksien voittamiseksi. Se on Pyhän Hengen lahja, joka uudistaa luottamuksen ja uskon Jumalaan ja vahvistaa kiusauksia, kuten rohkeuden menettämistä ja kuoleman pelkoa vastaan. Öljyvyhityksen sakramentti tähtää ihmisen sielun parantumiseen ja myös hänen ruumiinsa parantumiseen, jos se on Jumalan tahto.

Ihmisen todellinen parantuminen ei ole sitä, että hänen ruumiillinen terveytensä palautuu, vaan sitä, että hänen käsityksensä sairaudesta, kärsimyksestä ja kuolemasta muuttuu. Se, että opimme suhtautumaan niihin kuin lahjoihin, Kristuksen kärsimysten kaltaisiin, on eräs sakramentin todellisista päämääristä. Öljyvyhityksen sakramentti tekee sairaasta osallisen Kristuksen kärsimykseen ja tekee sairaudesta pelastuksen välineen, joka parantaa hengellisestä kuolemasta.

Monissa tapauksissa sairaus on saanut ihmisen muuttamaan syntisen elämänsä ja astumaan Jumalan luo johtavalle katumuksen tielle.

Kysymys: Voiko sairaanvoitelun osallistua toisuskoinen?

(Vastaus: Ei voi koska sairaanvoitelu on sakramentti, johon osallistuminen edellyttää ortodoksisen kirkkoon kuulumista.)

Sairaanvoitelun sakramentissa koko seurakunta rukoilee sairaan puolesta. Se on yhteisöllinen jumalanpalvelus, toimitetaanpa se kotona, sairaalassa tai kirkossa yhdelle tai useammalle henkilölle. Tämän vuoksi siihen osallistuu seitsemän pappia siellä, missä se on mahdollista. Sakramentin toimittaminen jakaantuu kolmeen osaan: rukoushetki sairaan puolesta, öljyn pyhittäminen ja varsinainen voitelu.

Alkusiunauksen ja -rukousten jälkeen veisataan kanoni, jossa hartaasti rukoillaan sairaalle parantumista. Sitä seuraavassa öljyn pyhittämisessä anotaan, että siitä tulisi parannuksen lähde hänelle, jota öljyllä voidellaan. Varsinaiseen voiteluun kuuluu seitsemän epistolan ja evankeliumin lukeminen, seitsemän rukousta ja seitsemän öljyllä voitelua. Seitsemännen voitelun jälkeen sairaan pään päälle asetetaan avattu evankeliumikirja ja luetaan rukous, joka kuvaa Kristuksen läsnäoloa sakramentissa.

Useissa seurakunnissa sairaanvoitelu toimitetaan suuren paaston aikana yleisenä sairaanvoiteluna, johon kaikki halukkaat voivat osallistua. Se voidaan kuitenkin toimittaa minä tahansa ajankohtana, kun joku seurakuntalainen pyytää sitä papilta.

Laulu: Paranna, oi Herra, jumalallisella hoivallasi ja voimallasi / moniin synteihin ja kelvottomiin tekoihin halvaantunut sieluni, / niin kuin sinä muinoin paransit halvaantuneen miehen, / että minä pelastettuna veisaisin sinulle: / Laupias Kristus, kunnia olkoon sinun voimillesi. (Halvaantuneen sunnuntain kontakki 3. sävelmä)